

DE DROOM VAN BENNEKE

Kersttoneel

door Frans Busschots

De Droom van Benneke

Kerstoneel door Frans Busschots

DECOR

Huiskamer.

PERSONEN

Maria, 60 j. Grootmoeder.

Els, 35 j. De dochter van grootmoeder.

Ben, 10 j. De zoon van Els. Ben zit in een rolstoel of verplaatst zich met krukken.

Jean, 35 j. De ex-echtgenoot van Els.

Grootmoeder zit links vooraan in een zetel, Ben met zijn rolstoel aan de tafel, midden.

Ben (terwijl hij in boekjes met speelgoed bladert) Waarom maken ze dat allemaal zo mooi in die boekjes. Ik zou graag alles hebben.

Maria (terwijl ze even opkijkt. Ze is in een roman aan het lezen) Ik ook.

Ben Ja? Jij?

Maria Natuurlijk. Ik zou ook graag alles hebben.

Ben (naar Maria toe) Echt? (nog meer naar Maria toe) Jij kreeg vroeger veel speelgoed, denk ik.

Maria (met heimwee) Ja, ik kreeg véél speelgoed.

Ben (enthousiast) Ja? En wat allemaal, oma?

Maria (legt boek op haar schoot) Veel!

Ben Vertel eens!

Maria (somt op) Houten blokjes, in bijna alle kleuren van de regenboog. En een treintje, ook in hout.

Ben (een beetje ontgoocheld) Alles in ... hout.

Maria Ja, maar zo'n mooie kleuren.

Ben En wat kreeg je nog?

Maria Dat was alles!

Ben Maar je zei dat je zoveel kreeg?

Maria Dàt was ook héél veel.

Ben Hout, hout! Men had je beter een halve boom gegeven.

Maria Daar maak je de kachel mee aan. Hout waarvan men speelgoed maakt, is geen gewoon hout. Het is veel zachter en heeft een lichte kleur.

Ben En dan zet men er nog van die lelijke verf op.

Maria Heerlijke kleuren. Licht groen, blauw, geel, rood, oranje, ...

Ben Het blijft hout.

Maria Wij konden daar zo mooi mee spelen. Het was net alsof ieder blokje je uitnodigde om het vast te nemen. Te strelen.

Ben (een beetje boos) Oma, jullie waren wel vlug tevreden, vroeger.

Maria (naar Ben toe, face naar het publiek, ogen even bijna toe) Ik zou daar nu nog mee tevreden zijn. Ik wou dat ik nog die zachte blokjes kon voelen...

Ben 't Is dan toch waar wat ze van oudere mensen zeggen!

Maria Wat zeggen ZE?

Ben Dat die vlug tevreden waren.

Maria (bijna boos) Neen, dat is niet waar! Wij waren niet vlug tevreden!

Ben Enkele gekleurde blokjes...

Maria Dat was een hele wereld. Je kon er huizen mee bouwen, een kerk, een...

Ben (onderbreekt) ...trein, autobus, ...

Maria Jij spot ermee!

Ben Ik moet geen houten blokjes hebben. Een computer.

Maria Plastieken blokjes.

Ben Neen. Een computer. Een echte.

Maria Plastiek, zonder kleuren. Wij bouwden huizen en treinen met dezelfde blokjes. We konden er zelfs olifanten en tijgers mee maken.

Ben Ja?

Maria Met een beetje verbeelding. Met een computer heb je helemaal geen verbeelding. De kleuren van de figuurtjes verdwijnen, eens je de stekker uit het stopcontact trekt. Je kunt niets vastnemen, strelen...

Ben Je verstaat het niet!

Maria Oma is oud.

Ben (traag, een beetje ongelukkig, hij wilde oma niet kwetsen) Ja, ... maar jij blijft mijn liefste oma. (omhelst oma)

Maria En wat zou je graag écht hebben, voor onder de kerstboom?

Ben Elektronische toestellen. Spelletjes. Video's van Gert en Samson, Pokenon, ... De leeuw, de piraten, ... en een echte computer. Dat is toch niet veel...

Maria Neen. Helemaal niet veel. Wij kregen meer.

Ben Wat?

Maria Wij kregen meer. Met een schoendoos vol blokjes konden wij héél de wereld maken. Alle kleuren.

Ben En kregen jullie dat van Sinterklaas of van de kerstboom?

Maria Van Sinterklaas kregen wij niet veel. Wij hadden een smalle schoorsteen op ons huis staan. Hij kon daar niet goed door. Sinterklaas was toen nogal rond.

Ben Oma! (ik weet dat Sinterklaas...) Sinterklaas...

Maria (lacht) De kerstboom was veel belangrijker dan Sinterklaas. Héél de familie kreeg dan cadeautjes. Iedereen gaf cadeautjes aan iedereen. En wij dronken dan chocolademelk tot we er bruine ogen van kregen!

Ben Oma!

Maria Benneke! Wat zou jij nu graag hebben? Echt, bedoel ik?

Ben Alles. (na korte pauze) Toch veel.

Maria Het moet wel onder de kerstboom kunnen. Waarom vraag je het niet aan ...

Ben (verrast) Aan wie? (denkt na) Aan...Jean? (lacht) Neen!

Maria Hij is toch je papa!

Ben Laat maar! Ik heb geen papa meer!

Maria Hij kan je misschien wel veel geven.

Ben Van wat hij de vorige jaren opgespaard heeft, wil je zeggen? Neen, dank u!

Maria Als je veel wil hebben. Maar er moet plaats zijn voor het kerststalletjes, de dieren, het kindje Jezus, Maria...

Ben Voor mij moet dat allemaal niet. Een computer met kleurenprinter en wat video's: meer moet dat niet zijn. Zo een klein kerststalletje, dat zou nog kunnen. Kun je dat niet aan een van die takken hangen? Als het er maar bij is. Jij je kerststalletje en ik mijn computer. Toch heb ik nog een speciale wens.

Maria Ook dat nog!

Ben (lacht) Echt een speciale wens.

Maria Ik ben benieuwd.

Ben Dat zou ik ook zijn. Maar ik vertel er helemaal niets van! Niets!

Maria Je maakt me wel nieuwsgierig.

Ben Dat is de bedoeling.

Els (op met kleine plastic kerstboom) Eindelijk! (bewondert zelf de kleine plastic kerstboom) De grootste die er was.

Ben Je bent in een klein winkeltje geweest, mama! (toont met hand klein huisje) Je moest in een grote winkel gaan. Of bij een boomkweker. Grote kerstbomen groeien in open lucht.

Els Die echte kerstbomen zijn te duur en na enkele dagen ligt heel het huis vol van die dennennaalden.

Ben Oma heeft mij beloofd dat ze grote geschenken voor mij zou kopen. (toont grote vierkanten) Met dit kerstboompje kan dat niet.

Els O, de kerstboom is te klein.

Ben Dat ziet toch een klein kind.

Els En wat moet ik dan doen?

Ben Een echte kerstboom was het minste wat ik kan verwachten. Aan zo een plastic boom had ik nog niet gedacht.

Els Een echte dan! (met kerstboom af. Oma zet zich in haar zetel. Els meteen terug op met een middelmatige kerstboom.) Te groot, zeker?

Ben Te klein en de onderste takken hangen veel te laag. (denkt na) Wacht eens. Mama, hoe kom jij zo vlug terug met deze kerstboom?

Els (lacht) Ik wilde je maar even plagen.

Ben Je hebt succes!

Els Vind je die niet mooi?

Ben (kijkt bewonderend) Heel mooi. Maar veel te klein. Er moeten échte dieren onder de kerstboom staan. En Maria en Jezus en Sint-Jozef... Oma kan zelfs voor Ons Lieve Vrouwke spelen en jij, mama...

Els (een beetje ontgoocheld) Dan ...is die ...nog te klein?

Ben (houdt zijn twee handen op enkele centimeters van elkaar en verwijderd zijn handen dan zover van elkaar als het maar kan) Ja, een klein beetje. Of toch een ietsje meer.

Els Ik dacht nu...(bekijkt de kerstboom). Dan doe ik hem maar terug. Geen kerstboom dan maar. (nog voordat Ben kan reageren, Els af)

Maria Was je niet een beetje te ...gulzig? Als de geschenken niet onder de kerstboom kunnen, misschien kan men ze dan naast de kerstboom plaatsen.

Ben (overtuigd) Neen. Dat doet mama nooit. En jij moet je kerststalletje nog hebben. (naar Maria toe) Ik heb het weer verknoeid, denk je?

(Maria doet alsof ze het niet weet.)

Maria Kinderen, moeten leren tevreden zijn. Niet alles wat je wenst, maakt je gelukkig. Wij waren best tevreden met onze houten blokjes. Sommige kinderen moesten toen al een treintje hebben. Je kon een veertje opwinden en dan reed dat ding op twee ijzeren staafjes. Maar wij duwden de blokjes vooruit en bootsten een echt trein na.

(Els terug op maar nu met een héél grote kerstboom. Ben kijkt bewonderend naar die boom. Eigenlijk ziet hij zijn mama niet meer staan.)

Els En?

Ben (met open mond kijkt hij naar de kerstboom) Zo groot moest die nu ook niet zijn. Een ietsje kleiner en die onderste takken hoefden niet. Er zal geen plaats zijn voor de geschenken.

Els Je moet in het leven een keuze maken.

Ben (nadenkend) Je kunt ook van die kleine geschenken onder de kerstboom leggen.

Els Je wordt verstandig.

Maria Dat vind ik mooi van je Ben!

Ben Ik bedoel... zo van die kleine omslagen. Daar kan je grote briefjes steken. Zo van die bruin, met het woord euro erop.

Els Centen, bedoel je.

Ben Zoiets. Of gewoon een briefje met daarin een briefje. Het mag zelfs een stukje van een krant zijn. Maar op dat briefje moet dan wel geschreven staan: "Dit briefje vervangt een grote computer. Omdat de kerstboom te groot was en de takken te laag hingen, wordt de computer volgende week thuisbezorgd!" Daar kan ik mee leven!

Maria (tot Ben) Jij bent niet dom.

Ben 85% van mijn punten. Alleen voor godsdienst zat ik niet zo goed. Ik denk dat dat komt omdat jullie niet naar de kerk gaan. Godsdienst is een cultuur, zegt de meester in de klas. En cultuur krijg je mee van thuis.

Els Moet ik hier nu nog lang blijven staan?

Ben Die kleine was beter. Dit is een heel bos. En die onderste takken...

Els Zoals je verkiest. (wil weggaan)

Ben Nu je er toch bent, mama...zet hem maar neer. We zien wel!

Els Eens hij staat blijft hij staan!

Ben Men moet soms tevreden zijn met wat men krijgt.

(Maria helpt Els met de kerstboom en men plaatst die achteraan, in het midden.)

Ben En nu de dieren! Zal ik mijn cavia's halen?

Maria Echte dieren, bedoel ik. Schapen, ezels, ...

Ben Schapen? Als het echt moet! Maar ezels, daar kan ik voor zorgen. Echte ezels.

Maria Eéntje is al genoeg.

Ben Met een ezel doe je niet veel.

Els Ik haal de kerststal van vorig jaar. (af)

Maria Je hebt me op een goed idee gebracht. Ga je mama maar helpen met die kerststal en de versiering.

(Ben naar Maria toe, geeft haar een vluchtige zoen.)

Ben Jij hebt altijd goede ideeën, oma! (af)

(Maria naar de telefoon toe. Belt iemand op.)

Maria Met mij. Dé oma. (even stil) We hebben een figurant nodig, voor onze kerststal. Een soort Sint Jozef, denk ik. Je kan niet? Dit was dan je laatste kans. Jammer! En schrap mijn telefoonnummer maar uit je boekje. (telefoon neer, kijkt droevig voor haar uit.)

(Els en Ben terug op met kerstversieringen en een kerststal. Zij beginnen meteen te versieren.)

Els En wat moest er nu weer onder de kerstboom liggen?

Ben Beginnen we daar nu weer over? Veel heb ik gevraagd.

Els Misschien ben je van gedacht veranderd. Meer is meer dan veel. Heb je daar al eens aan gedacht?

Ben Met veel heb ik genoeg.

Els En als het niet veel is, maar weinig?

Ben Als ik dat nu wist dan brak ik meteen die stomme kerstboom af. En dan kan dat engelenhaar best in de soep.

Maria (zonder op te kijken van het boek dat ze aan het lezen is) Cheveux d'ange of vermicelli: allebei goed. Ik ga slapen!

Ben Slapen? Je hebt de hele dag nog niets anders gedaan.

Maria (terwijl ze rechtstaat en naar de deur stapt) De koffie gezet, de afwas gedaan, aardappelen geschild, eten klaargemaakt, de afwas gedaan, koffie gezet, de afwas gedaan, naar een kleine "zagevent" geluisterd en dertig bladzijden gelezen in mijn boek. (af)

Els (doet alsof ze moe is) Ik volg oma. Het is een lange dag geweest.

Ben En ik dan? Wie werkt er dan verder aan die kerstboom? (kijkt naar de kerstboom, kijkt naar Els) Als grote mensen moe zijn, wat moeten kinderen dan wel zeggen? (Els duwt de rolwagen van Ben naar af)

DOEK

DEEL TWEE

Een instrumentaal kerstlied, indien mogelijk met viool of panfluit sluit aan, wanneer Els en Ben het podium verlaten. Vermits we met deze scène de droom van Ben beleven, is een overgang met veel blauw licht een goede keuze. Blauw licht moet ook altijd overheersend zijn. Naar het midden van de scène mag geel even de plaats waar Maria, Jozef en het Kindje staan. Naar het einde van de scène terug overheersend blauw om de scène te laten eindigen.

Els terug op gekleed als Ons Lieve Vrouwke (een mantel en een sjaal volstaan). Er mag echt geen "onderbreking" in de voorstelling zijn, zoals tijdens voorstellingen met meerdere bedrijven. Els kijkt rond.

Els (roept zacht) Jozef! Jozef!

Jean (gekleed als Jozef, op. Blijft ver van Els staan, kijkt rond) Maria! Maria!

Els Waar was je weer! Mannen!

Jean Weet je nog dat...

Els (denkt na) ...die twee boompjes zijn mooie bomen geworden.

Jean Daar zit hout in voor wel twee huizen. Stevig hout voor goed timmerwerk! Zelfs de buitendeuren, ja...

Els Jij met je hout. Gisteren dacht ik nog dat jij in een vijgenboom zou veranderen.

Jean O! Maar vijgen lust ik ook!

Els (bezorgd) Weet jij...heb jij Jezus gezien?

Jean Ja.

Els Waar?

Jean Als je nu vroeg wanneer...

Els Jozef, alstublieft!

Jean (omhelst Els) Hij loopt heus niet verloren. In de tempel...

Els Hier is geen tempel.

Jean Hij zoekt beslist naar die stal waarin hij geboren werd. Die stal...

Els En?

Jean (wijst) Wat verder heb ik nog enkele stukken hout gezien, maar ik dacht dat onze schaapsstal hier gestaan heeft. Hier! (wijst) En daar stonden de drie koningen. En daar die ezel die altijd maar met zijn staart naar die schitterende ster keek.

Els Doe me daar niet meer aan denken. Er zijn dingen die prettiger zijn. Sindsdien hou ik niet meer van ezels. (kijkt rond) Waar blijft Jezus? (roept) Jezus! Jezus!

Jean Met kinderen moet je geduld hebben.

Els Jezus! Jezus!

Ben (met een wijde mantel om zich heen geslagen. Een vrolijk kind. Als lopend op, speels.) Hier ben ik, moeder.

Els Je verdient een pandoering! Een draai om je oren!

Ben (ernstig) Je weet dat mijn oren daar niet van houden, moeder! (buigt zich en stelt zijn achterwerk beschikbaar voor een zachte berisping, maar er gebeurt niets.)

Els (vermanend) Waar was je?

Ben Ik zocht naar vader. Ik heb hem bij twee kromme bomen zien staan.

Jean Kromme bomen? Dakhout, dat was het!

Els (tot Jean) Jozef, ik vind dat je wat meer met ons moet bezig zijn. Jij met je kromme bomen. Je verwaarloost je vrouw en je kind.

Jean Jullie begrijpen me niet. Ik maak van bomen dakhout en als ik naar die daken kijk dan zie ik terug die bomen. Ik werk van 's morgens tot 's avonds en wat ik verdien, dààr kunnen wij mee leven. Je weet dat het niet makkelijk is. Weten jullie wel wat een nieuwe rok of mantel kost?

Els En weet jij wel hoeveel geduld het kost om van een schaap melk in een kruik te krijgen? En van die melk kaas en boter te maken? Ik werk ook de hele dag voor ons gezinnetje. Maar jij droomt ook nog van die kromme bomen. Als ik naast jou in bed lig dan ben ik ook bij jou.

Jean Ik begrijp je. Maar er is zoveel concurrentie en...

Els Je moet me beloven...Hoelang is het geleden dat we nog samen naar de ondergaande zon keken?

Jean We bidden toch samen?

Els Samen bidden bij de ondergaande zon is nog mooier.

Jean Ik zal mijn best doen.

Els En zul je dan mee...wol spinnen?

Jean Voor jou doe ik alles, Maria. Voor jou en onze zoon Jezus. Kom, (kijkt naar de verte) ik denk dat daar (wijst) het stalletje gestaan heeft.

Ben (kijkt) Ja, moeder. Laat ons naar daar gaan.

Els Waarom, Jezus?

Ben Daar, daar staan drie grote kromme bomen. Vader kan daar zeker voor drie huizen dakhout van maken. En van die kleine houten blokjes waarmee ik kan spelen. En van die okerkleurige stenen kunnen we mooie kleuren maken. Houten blokjes met zachte kleuren. Kom, vader!

(Jezus neemt Maria en Jozef bij de hand en speels stappen ze samen af. Dezelfde muziek waarmee deze scène begon klinkt nu luider. De belichting gaat terug langzaam over naar diep blauw.)

DEEL DRIE

Maria op in nachtkleding met daarover een kamerjapon. Op pantoffels naar de zetel toe waarin het boek nog ligt waarin ze de avond daarvoor gelezen had. Wil het boek nemen, maar bedenkt zich. Naar de telefoon toe. Belt iemand op.)

Maria Verdorie. Die ezel slaapt nog. (na lang bellen) Ha, je bent daar! Slaap je nog? Langs een kant? Goed. Mannen moeten niet zo vroeg wakker zijn. Heb je mijn telefoonnummer uit je boekje geschraapt? Goed! Meer moest ik niet weten. (telefoon neer. Zet zich in de zetel en begint te lezen.) De perziken waren dikker en sappiger dan de voorgaande jaren. Dat heb je nu eenmaal met perziken... (plots kraait er ergens een haan) Nu moet ik aan de slag. (wil weggaan om koffie te zetten, Ben al geuwend op.)

Ben Ik heb gedroomd. De hele nacht. Maar ik weet niet meer...

Maria Dromen kan ik verklaren. Toch de dromen van anderen. Als ik droom dan hou ik er alleen maar hoofdpijn van over. En dan kan ik daar niet veel meer vertellen.

Ben Het had iets te maken met iets was ik echt wenste.

Maria Ik heb zoveel wensen en daarover droom ik niet meer.

Ben Iets wat ik echt wenste.

Maria En waarover ging het?

Ben (wil vertellen, maar bedenkt zich) Och... van Ons Lieve Vrouwke en Sint Jozef.

Maria Rond deze periode van het jaar is dat normaal. En het Kindje Jezus? (Ben knikt)

Ben (naar de zetel toe, wilt boek wegleggen, leest) De perziken waren dikker en sappiger...

Maria Dat is mijn boek! Voorzichtig wegleggen. En open laten. Anders weet ik niet meer op welke bladzijde in moet verder lezen. Vorige week...

Ben Ik begrijp het oma! Oude mensen!

Maria Geen chocolademelk voor jou! (af)

(Ben kijkt voor zich uit. Oma meteen terug op met koffie en chocolademelk. Zet tas met chocolademelk voor Ben op een tafeltje.)

Ben Zo vlug?

Maria Overschotjes van gisteren. Uit respect voor de koe.

(Ben en Maria drinken samen. Er kraait opnieuw een haan.)

Maria Dat is die van de burens. Een Engelse haan. Die staat nog op zomerruim!

(Er wordt gebeld en meteen staat Jean in de woonkamer)

Jean (tot Maria) Ik had de sleutel nog. Moest je twintig jaar jonger zijn dan klaagde ik je aan bij de politie. Voor stalking. Zo vroeg.

Maria Laat, wil je zeggen. Je hebt nog wat goed te maken. Heb je mijn telefoonnummer geschrapd?

(Ben is geschrokken door de komst van Jean, zijn papa. Kijkt verlegen weg.)

Els (op, blijft staan als ze Jean ziet.) Jij!

Jean Ik. Ik kom op uitnodiging. (wijst naar Maria)

Els Ik ben hier de baas. Dit is mijn huis.

Maria Zolang ik leef: mijn huis.

Els Ik betaal de rekeningen: gas, elektriciteit, water, ...

Maria En ik maak de chocolademelk voor je zoon.

Ben En die is altijd lekker, zelfs al zijn het soms maar overschotjes. Maar uit respect voor de koe...

Maria (tot Jean) Blijf daar niet zo staan en neem een stoel. Els, een tas chocolademelk voor mijn bezoeker.

Els Je laat ze wel vroeg komen! (tot Jean) Jij durft!

Jean Ik kom op uitnodiging.

Maria Zet je! Els, waar blijft die chocolademelk?

Els De koe is dood.

Maria Els!

Jean Ik weet niet wat zeggen.

Maria Wij zijn allemaal als aan de grond genageld. Je kunt zo meteen de kerstboom helpen versieren. Jij kunt helemaal bovenaan die ster plaatsen. Drink eerst van je tas.

(Els schenkt chocolademelk in voor Jean, tegen haar goesting. Kijkt vernietigend naar Maria, die een lachje om haar mond tovert. Ze geniet er van!)

Maria We zouden kunnen verzoenen.

Jean (schrikt, laat tas vallen.) Verzoenen? Ik ben je komen zeggen dat ik je telefoonnummer uit mijn boekje heb geschraapt. Meer niet.

Maria Kom, Ben. We laten je even alleen met Els. (duwt Ben naar de deur. Ze draait zich plots om.) En hou het rustig. De tassen zijn geteld. (Maria en Ben af.)

(Het is even stil tussen beiden.)

Jean Het was mijn idee niet om naar hier te komen.

Els Je hebt wel lef. Na alles wat er gebeurd is. Je hebt mijn leven verwoest. Ik had je moeten aanklagen bij de politie.

(geen antwoord van Jean)

Els (kwaad) Ik kan het niet vergeten. Dat je zelf dood was gegaan, was mooi geweest, maar het zijn altijd de sukkelaars die pech hebben.

(geen antwoord van Jean)

Els Je had te veel gedronken. Je was...

Jean Moet ik nu heel mijn leven boeten voor ...

Els Je moet niet heel je leven boeten. Anderen doen het in jouw plaats.

(geen antwoord van Jean)

Els Je hebt mijn leven verwoest. En dat van mijn zoon.

Jean Het was een ongeluk. Goed, ik had te veel gedronken.

Els Het was niet je eerste keer. Je bent een onverantwoordelijke bruant.

(Jean recht naar de deur toe.)

Els (kwaad) Ik ben nog niet met je klaar. Nu je hier toch bent. Ik wil je even bijsturen. Ik hoop dat je achter vandaag geen enkele dag nog gelukkig kunt lachen. Ik wil je voor altijd ongelukkig maken.

Maria (wiens gezicht ook al even te zien was, op, blijft staan, kijkt naar Els en Jean, lacht onbedaarlijk. Els en Jean kijken naar Maria.) Net op tijd. (kijkt naar de tafel waarom drie tassen staan.) Drie borden gespaard. (kijkt naar Jean en Els) Zitten, zeg ik jullie. (Jean en Els gaan zitten, kijken van elkaar weg.) Jullie gaan meteen samen de kerstboom verder versieren. Jij (Maria wijst naar Jean), jij was

heel je leven fout. Jij was een verwende nozem. Je familie had te veel geld en jij werd zo een verwend kind, dat nooit volwassen is geworden. Jij had met mijn dochter niet mogen trouwen, jij had helemaal niet mogen trouwen. Jij had boven op een berg moeten gaan wonen en gedichten schrijven over mooie vrouwen en de ondergaande zon, of zoiets. Jij bent een onmens. Van jouw model hebben we op aarde met een exemplaar meer genoeg. Je moest van schaamte in de grond zinken. Je bent een nietsnut.

Maria (naar Els toe) En jij waart een kleutertje zonder pamper. Jij dacht dat een man met een mooie auto en mooie ogen... een man was. Dit is een lodder van een man en jij verdiende niet beter! (kijkt naar beiden; stelt zich zodanig op zodat ze wel verplicht zijn in haar ogen te kijken) Wat hebben jullie daarop te zeggen? Niets. Helemaal niets. (plots naar de linker deur toe) En nu mogen jullie eens iets zinnigs zeggen, zonder dat ik het hoor. (net voordat ze afgaat) Misschien blijf ik achter de deur wel even meeluisteren. (af)

Jean (na een korte stilte) Ik wil naar huis. (wil weggaan, maar treuzelt aan de deur rechts, Els reageert niet.) Ik wil naar huis.

Els (kwaad recht) Maak dan dat je wegkomt. En leg je sleutel maar op de tafel!

(Jean doet sleutel van bosje sleutels en legt die op de tafel. Terug naar de deur.)

Ben (op. Blijft links achteraan in rolstoel staan.) Ik vergeef het je, papa. Ik heb er over nagedacht. En vannacht had ik een droom van Maria, Jozef en het kindje Jezus. Ik droomde van de Heilige Familie. (wijst naar Jean) Jij was Sint Jozef (wijst naar Els) en jij Maria. En ik speelde het kindje Jezus. (naar Jean toe) Ik vergeef het je, papa. Dit ongeluk had je ook niet gewild. (nog korter naar Jean toe) Ik vergeef het je, papa! (steekt hand uit naar Jean)

(Jean traag naar Ben toe, dan de laatste stappen héél vlug, omhelst Ben. Wenen. Els kijkt weg. Weet niet wat doen. Ben steekt ook een hand uit naar Els.)

Ben Mama!

(Els traag naar Ben toe. Omhelst Ben. Jean en Els kijken mekaar in de ogen. Jean steekt zijn hand uit naar Els. Aarzelend neemt Els die hand aan. Dan omhelzen Jean en Els elkaar.

Ben Mijn mooiste kerstgeschenk.

Maria (op met een grote plastic zak vol met gekleurde houten blokjes speelgoed) En wat vind je van mijn geschenk?

EINDE.